

Vandringshinder för fisk i Torrebergabäcken

Åtgärder 2009

2009-12-29

på uppdrag av
Segeåprojektet

Ekolog
gruppen

Vandringshinder för fisk i Torrebergabäcken

Åtgärder 2009

Rapporten är upprättad av: Håkan Björklund, Torbjörn Davidsson

Uppdragsgivare: Segeåns Vattendragsförbund

Omslagsbild: Uppströms bron i Vismarlöv vid högflöde 2009-12-30

Landskrona 2009-12-30
EKOLOGGRUPPEN

Inledning

Segeå-projektet har under 2009 från länsstyrelsen beviljats fiskevårdsbidrag på för åtgärdande av vandringshinder inom Torrebergabäcken i Segeåns avrinningsområde. Totalt har 4 st vandringshinder åtgärdats.

Syftet med arbetet har varit att förbättra livsmiljön för vandrande fisk i Torrebergabäckens övre delar - vandringshinder 13, 14 och 15 i fiskevårdsplan för Sege å (Eklöv 2000). Platserna är utmärkta på karta i slutet av rapporten. Markägarna har i samtliga fall varit positiva till åtgärderna.

Åtgärder

Eksholm Övre, Vh 13 a

Ett partiellt vandringshinder som troligen varit lätt passerbart för öring endast vid höga eller måttligt höga flöden. För övriga arter bedöms det ha varit svårpasserat även vid höga eller måttligt höga flöden. Vid låga flöden har hindret ej varit passerbart för fisk.

Hindret bestod i en ca 0,3 m hög stentröskel med ca 1,5 m brett överfall. Dessutom rann del av lågflödet mellan stenarna vilket medfört att hindret var mycket svårpasserat utom vid höga flöden. Nedströms tröskeln var det måttligt vattendjup.

Stentröskeln sänktes av på mitten, och plast som använts som tätning skars bort. Efter åtgärd rinner vattnet koncentrerat i en ca 0,3 m bred fåra vid lågflöde. Fåran har ett måttligt fall, och stenar i botten ger ett lätt slingrande turbulent flöde med måttlig vattenhastighet. Efter åtgärd bedöms hindret vara passerbart för alla arter vid alla flöden.

Figur 1. *Vandringshinder 13a, Eksholm övre före åtgärden. Ett svårt hinder som öring kan passera endast vid ganska högt flöde*

Figur 2. Vandringshinder 13a efter åtgärd.

Figur 3. Vandringshinder 13a - nedre delen. Det har tillfälligt ansamlats en hel del sand nedströms. Sanden låg tidigare i och strax uppströms dämnet, och efter höglöde kommer troligen stenbotten att spolans ren igen. Fallet är måttligt och loppet slingrande med måttlig vattenhastighet.

Eksholm nedre, Vh 13 b

Ett partiellt vandringshinder som troligen varit passerbart för grov öring endast vid höga flöden. För mindre öring och övriga arter bedöms det ha varit ett definitivt vandringshinder. Vid låga eller måttliga flöden har hindret ej varit passerbart för fisk. Hindret bestod i en över 0,5 m hög stentröskel med måttligt vattendjup nedströms.

Stentröskeln sänktes av och stenar flyttades på en sträcka av ca 5 m så att bäcken faller måttligt på en sträcka av ca 5 m. Block från tröskeln lades nedströms så att vattenytan höjdes något och flödet blev slingrande. Efter åtgärd är hindret passerbart för alla arter vid de flesta födessituationer, utom vid lågflöde då ett 0,1 m högt stalp i mitten kan vara svårt för svagsimmande arter. Blockens storlek gjorde att det var svårt att med handkraft åtgärda detta stalp.

Figur 4. Hindret före åtgärd. Svårpasserat för all fisk, endast stor öring kan ha tagit sig förbi, och detta endast vid ganska höga flöden.

Figur 5. Efter åtgärd är hindret lätt att passera för öring. Svagsimmande arter kan ha svårt i stalpet under låga flöden, men bör kunna ta sig förbi vid måttliga flöden.

Vissmarlöv, Vh 14

Ett partiellt vandringshinder som troligen enbart varit passerbart för stor öring, och endast vid höga eller måttligt höga flöden. För övriga arter bedöms det ha varit svårpasserat vid alla flödessituationer.

Hindret bestod av en bro/kulvert med ett litet stalp i utloppet, och kraftig fall i trumman, förvärrat av trädrötter som växte in i trumman. Inne i kulverten var det låg vattenhöjd och hög vattenhastighet. Uppströms kulverten stod några stora pilar i bäcken och dämde ytterligare så fallet och vattenhastigheten ökades.

Kulverten grävdes upp och lades om med litet fall. Nedströms byggdes en låg tröskel av sten och grus som dämmer så att det även vid lågflöde finns ca 0,15 m djupt vatten i kulverten. Uppströms bron togs pilarna bort och botten stenkläddes. En mindre vilobassäng anlades vid sidan om flödesrännan alldeles uppströms kulverten. Slänterna erosionsskyddades med sten. Efter åtgärd bedöms hindret passerbart för alla arter vid alla flödessituationer.

Figur 6. Inloppet i kulverten med ca 0,2 m tjockt av trädrötter i botten. Vattenhastigheten är mycket hög även vid lågt flöde.

Figur 7. Alldeles uppströms kulverten stod några pilar och dämde så att passagen för fisken försvårades ytterligare.

Figur 8. Nedströms bron efter åtgärd. Även vid lågflöde finns det ca 0,2 m vatten i kulverten så fisken kan simma genom den. Fallet nedströms är måttligt

Figur 9. Uppströms bron där träden tidigare skapade ett fall ner mot kulverten. Nu är det måttligt fall i bäcken ner mot kulverten och en ojämn botten av sten vilket medför att fisken lätt kan passera.

Figur 10. Nedströms kulverten vid högflöde. En djuphåla mellan tröskeln och kulverten ger fisken möjlighet att vila innan passagen

Assartorp, Vh 15

Ett partiellt vandringshinder som varit passerbart för såväl öring som övrig fisk redan vid måttligt höga flöden. Vid låga flöden har hindret dock ej varit passerbart för fisk. Hindret bestod av två låga stentrösklar, där vattnet vid lågflöde dessutom inte rann över kanten utan mellan och under stenarna och genom stensättningen i kanterna.

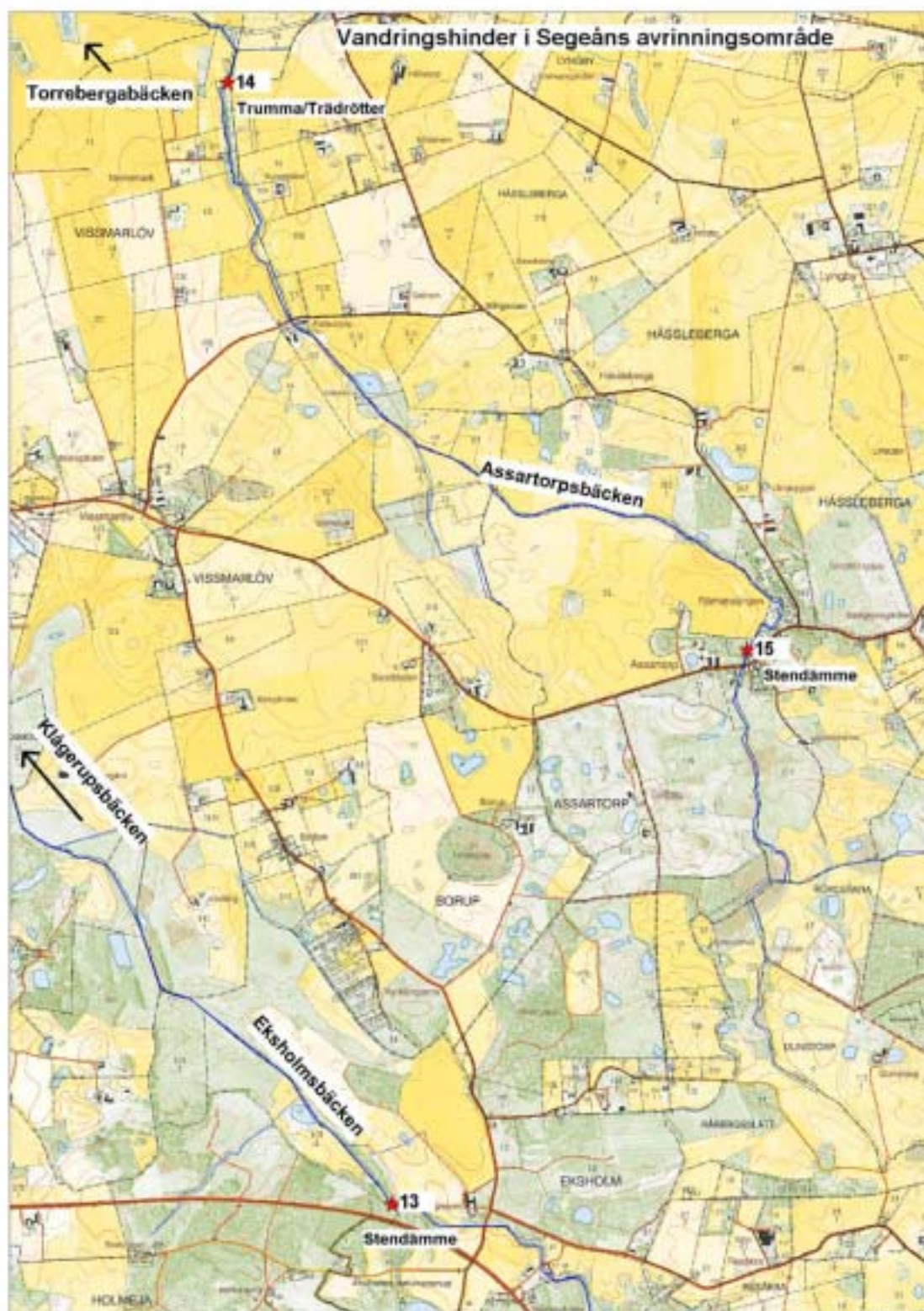
Stenar i trösklarna flyttades så att bägge trösklar fick ett lägre parti som fisken kan passera genom. Håligheter i trösklar och kanternas stensättning tätades med makadam så att flödet koncentreras till trösklarnas lågpunkt. Efter åtgärd är hindret passerbart för alla arter vid alla flöden.

Figur 11. *Hindret före åtgärd. Svårpasserat vid låga flöden då vattnet mest rinner mellan stenarna*

***Figur 12.** Efter åtgärd finns öppningar i trösklarna där flödet rinner ovanpå stenarna så att fisken kan simma förbi*

Figur 13. Vandringshindrens lägen